

מִתְחַבְּרִים

יהדות מתוך הזדהות

פרשת כי תצא | גיליון מס 63 | אלול תשפ"ד

מִפְקֻדֵי אֶתְבוֹנָן (תהילים קיט, קד)

מצוות פרשת כי תצא

1.	חינוך תקלב: מ"ע סה"מ מ"ע רכא סמ"ג עשין קכב	מצוות יפת תואר במלחמה	(דברים כא, יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה. והבאתה אל תוך ביתך וגו'
2.	חינוך תקלג: מל"ת סה"מ ל"ת רסג סמ"ג לאוין רלג	שלא למכור יפת תואר	(בא, יד) והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה ומכר לא תמכרנה בכסף.
3.	חינוך תקלד: מל"ת סה"מ ל"ת רסד סמ"ג לאוין רלד	שלא לעבוד ביפת תואר אחר שבעלה	(בא, יד) לא תתעמר בה תחת אשר עניתה:
4.	בה"ג	פרשת נחלות	
5.	בה"ג רס"ג רמב"ן זהר הרקיע	לתת לבכור פי שנים בירושת אביו	(כא יז) יכיר לתת לו פי שנים
6.	רמב"ן זהר הרקיע	שלא נעביר נחלת הבכורה מן הבכור	(כא טז) לא יוכל לבכר את בן האהובה שב הע ייש
7.	בה"ג רס"ג	לסקול בן סורר ומורה	ורגמוהו עירו באבנים ומת
8.	בה"ג	פרשת בן סורר ומורה	(כא יח) כי יהיה לאיש בן סורר ומורה
9.	חינוך תקלה: מ"ע סה"מ מ"ע רל סמ"ג עשין קג ובמצות דרבנן מצוה ד	לתלות מגדף ועובד עבודה זרה	(כא, כב) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו על עץ.
10.	חינוך תקלו: מל"ת סה"מ מל"ת סו סמ"ג לאוין קצד	שלא להלין תלוי ושאר מתים	(כא, כג) לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא
11.	חינוך תקלז: מ"ע סה"מ מ"ע רלא סמ"ג עשין קד	לקבור בו ביום הרוג ביד ושאר מתים	(כא, כג) כי קבור תקברנו ביום ההוא
12.	חינוך תקלח: מ"ע סה"מ מ"ע ר"ד סמ"ג עשין עד סמ"ק סימן רנא	להשיב אבדה לישראל	(כב, א) לא תראה את שור אחיך וגו' השב תשיבם לאחיך:
13.	בה"ג יראים רז	שלא להתעלם מאבידת חבירו	כב א לא תראה וכו' נדחים והתעלמת טו
14.	חינוך תקלט: מל"ת סה"מ ל"ת רסט סמ"ג לאוין קנט סמ"ק סימן רנא	שלא להעלים עינו מהאבידה	(כב, א) לא תראה את שור אחיך וגו' והתעלמת מהם
15.	חינוך תקמ: מל"ת סה"מ ל"ת רע סמ"ג לאוין קפט סמ"ק סימן נד עז	שלא להניח בהמת חברו תחת משאה	(כב, ד) לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם.
16.	חינוך תקמא: מ"ע סה"מ מ"ע רג סמ"ג עשין פא סמ"ק סימן נד עז	לטעון משא על בהמה שנפלה	(כב, ד) לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם, הקם תקים עמו:
17.	חינוך תקמב: מל"ת סה"מ ל"ת מ סמ"ג לאוין ס סמ"ק סימן לג	שלא יהיה כלי גבר על אשה	(כב, ה) לא יהיה כלי גבר על אשה
18.	חינוך תקמג: מל"ת סמ"ג לאוין נט סמ"ק סימן לג	שלא ילבש גבר שמלת אשה	(כב, ה) ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת ה'א כל עשה אלה.

19.	חינוך תקמז: מל"ת סה"מ ל"ת שו סמ"ג לאוין קן סמ"ק סימן רעד	שלא יקח אם על בנים	(כב, ו) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וגו' והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים:
20.	חינוך תקמז: מ"ע סה"מ מ"ע קמח סמ"ג עשין סה סמ"ק סימן רעד	לשלח האם וליקח הבנים	(כב, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים:
21.	חינוך תקמז: מ"ע סה"מ מ"ע קפד סמ"ג עשין עט סמ"ק סימן קנב	לעשות מעקה לגגו	(כב, ח) כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך
22.	חינוך תקמז: מל"ת סה"מ ל"ת רצח סמ"ג לאוין קפז סמ"ק סימן קנב	שלא להניח מכשול בביתו	(כב, ח) ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו:
23.	חינוך תקמז: מל"ת סה"מ ל"ת רטז סמ"ג לאוין קמה סמ"ק סימן קסח	שלא לזרוע כלאים בכרם	(כב, ט) לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם:
24.	חינוך תקמז מל"ת סה"מ ל"ת צו סמ"ג לאוין רפ סמ"ק סימן ריו	שלא לאכול מכלאי הכרם בארץ ישראל	(כב, ט) פן תקדש המלאה מורל אשר מורל ותבואת הכרם
25.	יראים ק	איסור הנאה מכלאי הכרם	(כב, ט) פן תקדש המליאה
26.	חינוך תקנ: מל"ת סה"מ ריח סמ"ג לאוין רפב סמ"ק סימן קע	שלא לעשות מלאכה בשני מיני בהמות	(כב, י) לא תחרש בשור ובחמר יחדו:
27.	חינוך תקנא: מל"ת סה"מ ל"ת מב סמ"ג לאוין רפג סמ"ק סימן לב	שלא ללבוש שעטנו	(כב, יא) לא תלבש שעטנו צמר ופשתים יחדו:
28.	חינוך שפו מ"ע סמ"ג מ"ע כו	לעשות גדילים על ארבע כנפות	(כב, יב) גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה:
29.	חינוך תקנב: מ"ע סה"מ מ"ע ריג סמ"ג עשין מח	לישא אשה בקידושין	(כב, יג) כי יקח איש אשה ובא אליה
30.	בה"ג רס"ג	פרשת מוציא שם רע	כב יג כי יקח איש וכו'
31.	רס"ג	פרשת מפתה	כב, טו כי יפתה איש
32.		שהמוציא שם רע יענש במלקות	(כב, יג) כי יקח איש אשה וגו' ושם לה עלילת דברים והוציא עליה שם רע וגו' ולקחו זקני העיר ההוא את האיש ויסרו אתו:
33.		שהמוציא שם רע יתחייב בקנס	(יט) וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל
34.	נתי"מ לבה"ג רל ריב"ר	אזהרה למוציא שם רע	כב יט לא יוכל לשלחה
35.	חינוך תקנ: מ"ע סה"מ מ"ע ריט סמ"ג עשין גה	שתשא אשת מוציא שם רע תחתיו	(כב, יג) כי יקח איש אשה וגו' ושם לה עלילת דברים וגו' ולו תהיה לאשה
36.	חינוך תקנ: מל"ת סה"מ ל"ת שנט סמ"ג לאוין פו	שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו	(כב, יט) לא יוכל לשלחה כל ימיו:
37.	בה"ג רס"ג	הבא על נערה המאורשה יומת בסקילה	(כב, כג) כי יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה ונמצאו וסקלתם אותם באבנים ומתו
38.	חינוך תקנ: מ"ע סה"מ מ"ע רכט והרמב"ן משיג סמ"ג עשין קב	לסקול המחויב סקילה	(כב, כד) והוצאתם את שניהם אל שער העיר ההוא וסקלתם אותם באבנים ומתו
39.	בה"ג רס"ג	פרשת אונס	כב, כח כי ימצא איש נערה בתולה
40.	חינוך תקנ: מל"ת סה"מ ל"ת רצד ורמב"ן משיג סמ"ג לאוין רא	שלא לענוש לאנוס	(כב, כו) ולנערה לא תעשה דבר אין לנערה חטא מות וגו'
41.		שהאונס ישלם קנס לאבי הנערה	(כב, כט) ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנער חמשים כסף וגו'
42.	חינוך תקנ: מ"ע סה"מ מ"ע ריח סמ"ג עשין נד סמ"ק סי' קפב	שישא המאנס את אנוסתו	(כב, כט) כי ימצא איש וגו' ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה

43.	חינוך תקנח: מל"ת סה"מ ל"ת שנח סמ"ג עשין לאוין פד סמ"ק סי' קפז	שלא יגרש האונס את אנוסתו	(כב, כט) כי ימצא איש וגו' לא יוכל שלחה כל ימיו:
44.		שלא יבא אדם על אשת אביו	(כג, א) לא יקח איש את אשת אביו
45.	בה"ג	שלא לישא אנוסת אביו	(כג, א) ולא יגלה כנף אביו:
46.	חינוך תקנט: מל"ת סה"מ ל"ת שס סמ"ג לאוין קיח קיט סמ"ק סימן רצו רצח	שלא ישא פצוע דכא בת ישראל	(כג, ב) לא יבא פצוע דכה וכרות שפכה בקהל ה':
47.	רס"ג סמ"ג	שלא יבא בקהל פצוע דכא וכרות שפכה	(כג, ב) לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה
48.	תקס: מל"ת סה"מ ל"ת שנד סמ"ג לאוין קיז סמ"ק סי' רצה	שלא ישא ממזר בת ישראל	(כג, ג) לא יבא ממזר בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא לו בקהל ה':
49.	חינוך תקסא: סה"מ ל"ת נג סמ"ג לאוין	שלא יביא עמוני ומואבי בקהל ישראל	(כג, ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'
50.	רס"ג רמב"ן סמ"ג	שלא באו עמוני ומואבי בקהל עד עולם	(כג, ד) גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם
51.	רס"ג וזה הרקיע	לאסור בקהל מצרי ואדומי שתי רורות	כג ח ק תתעב אדושי ולא תתעב מצרך
52.	רס"ג רמב"ן סמ"ג	שלא יבוא בקהל עמוני או מואבי	כג ד לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'
53.	חינוך תקסב: מל"ת סה"מ ל"ת נו סמ"ג לאוין רכח	שלא לדרוש שלום עמון ומואב	(כג, ז) לא תדרוש שלוםם וטבתם כל ימין לעולם.
54.	חינוך תקסג: מל"ת סה"מ לית נד סמ"ג לאוין קטו	שלא להרחיק אדומי שלישי	(כג, ח) לא תתעב אדמי וגו' דור שלישי יבא להם בקהל ה'.
55.	חינוך תקסד: מל"ת סה"מ ל"ת סמ"ג לאוין קטז	שלא להרחיק מצרי	(כג, ח) לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו וגו' דור שלישי יבא להם בקהל ה'.
56.	סה"מ ל"מ עח	שלא יכנס טמא למחנה לזיה לדורות הר הבית	כג, יא לא יבא אל תוך המחנה
57.	רס"ג רמב"ן וזה הרקיע	לא לגרום סילוק שכינה בצאתנו במחנה	כג י כי תצא מחנה וכו' ונשמרת מכל דבר רע
58.	סמ"ק תקפה	שלא ירהרר בעריות ויביא האדם עצמו לידי קרי	(כג, י) כי תצא מחנה על איביך ונשמרת מכל דבר רע:
59.	להתקין יתד באהבה ז ד כג יד ויתד תהיה לך על אזניך ת"ל צ סמ"ג עשין קיט	שיצא הטמא מחוץ למחנה	(כג, יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור ויצא אל מחוץ למחנה
60.	חינוך תקסה: מל"ת	שלא יכנס טמא להר הבית	(כג, יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור וגו' לא יבא אל תוך המחנה:
61.	חינוך תקסו: מ"ע	לתקן במלחמה מקום מיוחד לבית הכסא	(כג, יג) ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ.
62.	חינוך תקסז: מ"ע סה"מ מ"ע קצב סמ"ג עשין קיט	לתקן יד לחפור לכסות צואתו	(כג, יד) ויתד תהיה לך וגו' וחפרתה בה וגו'.
63.	בה"ג סמ"ק יראים שצב	שלא ללמוד הורה או להעיר דבר קרושה במקום טומאה וערוה	כג טו ולא יראה בך ערות דבר ט
64.	סמ"ק	להיות צנוע בבית הכסא	כג טו והיה מחניך קדוש
65.	חינוך תקסח: מל"ת סה"מ ל"ת רנד סמ"ג לאוין קפ	שלא להסגיר עבד שברח לארץ ישראל לאדוניו שבחוצה לארץ	(כג, טז) לא תסגיר עבד אל אדניו אשר ינצל אליך מעם אדניו:
66.	חינוך תקסט: מל"ת סה"מ ל"ת רנה סמ"ג לאוין קפ	שלא להונות בדברים עבד	(כג, יז) עמך ישב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תוננו:
67.	רס"ג	שלא להיות הזכר מיוחד למשכב	כג יח לא יהיה קדש
68.	סה"מ שנה סמ"ג פ	שלא תהיה קדשה מבנות ישראל והיא הנבעלת בלא כתובה וקדושין	כג יח לא תהיה קדשה
69.	רס"ג	הבוכל ארמית במיתה ע"י קנאים	כג יח לא תהיה קדשה בגז"ש

70.	תקע: מל"ת סה"מ ל"ת שנה ורמב"ן משיג	שלא לבא על קדשה בלא קידושין	(כג, יח) לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל:
71.	חינוך תקעא: מל"ת סה"מ ל"ת ק סמ"ג לאוין שיו שיו רס"ג רמב"ן סמ"ג	שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב	(כג, יט) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה"א לכל נדר כי תועבת ה"א וגו'
72.	חינוך תקעב: מל"ת סה"מ ל"ת רלו סמ"ג לאוין קצב	שלא יתן הלווה ריבית לישראל	(כג, כ) לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך אכל וגו'
73.	חינוך תקעג: מ"ע סה"מ מ"ע קצת ורמב"ן משיג	ליקח ריבית מעכו"ם	(כג, כא) לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך וגו'
74.	חינוך תקעד: מל"ת סה"מ לות קנה סמ"ג לאוין שלא	שלא לאחר נדר אחר ג' רגלים	(כג, כב) כי תדר נדר לה"א לא תאחר לשלמו וגו'.
75.	חינוך תקעה: מ"ע סה"מ מ"ע צד סמ"ג עשין קכד	לקיים מוצא שפתיו בנדר	(כג, כד) מוצא שפתין תשמר ועשית כאשר נדרת לה"א נדבה וגו'
76.	רמב"ן רס"ג	לקיים נדרי גבוה ונדרי איסור	כג כד מוצא שפתין תשמור
77.	חינוך תקעו: מ"ע סה"מ מ"ע רא סמ"ג עשין צא סמ"ק סי' רעב	להניח השכיר לאכול	(כג, כה) כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך
78.	חינוך תקעז: מל"ת לאוין קפג סה"מ ל"ת רסז סמ"ג עשין צא סמ"ק סי' רעג	שלא יאכל הפועל בשעת מלאכה במחובר	(כו, ב) כי תבא בקמת רעך וגו' וחרמש לא תניף על קמת רעך:
79.	חינוך תקעה: מל"ת סה"מ ל"ת רסח סמ"ג לאוין קפב סמ"ק סי' רעג	שלא יקח הפועל יותר מאכילתו	(כג, כה) ואל כליך לא תתן:
80.	חינוך תקעט: מ"ע סה"מ רכב סמ"ג נ	הרוצה לגרש את אשתו יגרשנה בשטר	(כד, א) כי יקח איש אשה ובעלה וגו' וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו:
81.	תקפ: מל"ת סה"מ שנו סמ"ג פב	שלא יחזיר גרושתו משנשאת לאחר	(כד, ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה וגו'
82.	רמב"ן יראים לו	שלא לבא על אשתו שזינתה	כד, ד לא יוכל בעלה הראשון וכוי לשוב לקחתה
83.	בה"ג רמב"ן זהר הרקיע	שלא לתת למגרש להחזיר גרושתו משנשאת	כד, ד ולא תחטיא את הארץ
84.	חינוך תקפא: מ"ע סה"מ מ"ע ריד סמ"ג לאוין רל	שלא יצא חתן למלחמה ולא לשום דבר שנה תמימה	(כד, ה) כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר
85.	רמב"ן לבעל מצות השם	שלא יצא חתן בשנה ראשונה לצבא ולצרכי ציבור	כד ה ולא יעבור עליו לכל דבר
86.	חינוך תקפב: מ"ע סה"מ ריד סמ"ג עשין קכא	שישמח החתן עם אשתו	(כד, ה) נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח:
87.	סמ"ק תקפג חרדים כט	מצות עונה באשתו	כד ה ושמח את אשתו
88.	חינוך תקפג: מל"ת סה"מ ל"ת רמב סמ"ג לאוין קפט קצ סמ"ק סי' רסח רסט	שלא לחבול כלים שעושין בהן אוכל נפש	(כד, ו) לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חבל:
89.	סמ"ג בה"ג רס"ג	לחייב מיתה לגונב נפש	(כד, ז) כי ימצא איש גנב נפש מאחיו וגו' ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך:
90.	חינוך תקפד: מל"ת סה"מ ל"ת שח סמ"ג לאוין שסג	שלא לתלוש סימני צרעת	(כד, ח) השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות
91.	רמב"ן	לזכור מעשה מרים	(כד, ט) זכור את אשר עשה ה"א למרים בדרך בצאתכם ממצרים:
92.	חינוך תקפה: מל"ת סה"מ ל"ת רלט סמ"ג לאוין קפו סמ"ק סי' רסה	שלא למשכן בעל חוב בזרוע	(כד, י) כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו:
93.	זהר הרקיע	פריעת בעל חוב	כד יא והאיש וכו' יוציא אליך את העבט

94.	חינוך תקפו: מל"ת סה"מ ל"ת רם סמ"ג לאוין קפו סמ"ק סי' שלא	שלא למנוע משכון מבעליו	(כד, יב) לא תשכב בעבוטו:
95.	בה"ג	לא לשכב בעבוט עני	כד יב לא תשכב בעבוטו
96.	חינוך תקפו: מ"ע סה"מ מ"ע קצט סמ"ג עשין צד סמ"ק סי' רטו	להחזיר משכון בזמן שצריך לו	(כד, יג) השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה לפני ה' אלהיך:
97.	בה"ג	שלא לעשוק שכר שכיר	(כד, יד) לא תעשק שכיר עני ואביון מאחריך או מגריך אשר בארצך בשערך:
98.	חינוך תקפו: מ"ע סה"מ מ"ע ר סמ"ג עשין צ	ליתן שכר שכיר ביומו	(כד, טו) ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו ולא יקרא עליך אל ה' והיה בך חטא
99.	בה"ג יראים קלה	שלא לעשוק שכר בהמה וכלים	כד, טו לא תבא עליו השמש
100.	חינוך תקפו: מל"ת סה"מ רפז סמג רטו	שלא יעיד קרוב	(כד, טז) לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומתו:
101.	תקצ: מל"ת סה"מ ל"ת רפ סמ"ג לאוין רו	שלא להטות משפט גר ויתום	(כד, יז) לא תטה משפט גר יתום
102.		לזכור שהיינו עבדים במצרים ונחוס על האומללים	כד, יח) זכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' א"א משם על כן אנכי מצוך לעשות את הדבר הזה:
103.	חינוך תקצא: מל"ת סה"מ רמא סמ"ג קפח	שלא למשכן בגד אלמנה	(כד, יז) ולא תחבל בגד אלמנה:
104.	חינוך תקצב: מל"ת סה"מ ריד סמ"ג רפח	שלא לשוב ליקח עומר השכחה	(כד, יט) כי תקצר קצירך בשוך ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו
105.	חינוך תקצג: מ"ע סה"מ מ"ע קכב סמ"ג עשין קנו	להניח עומר השכחה לעניים	(כד, יט) לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יברכך ה' א בכל מעשה ידיך.
106.	בה"ג יראים	לא לחזור ליטול שכחה באילנות	(כד, כ) כי תחבט זיתך לא תפאר אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
107.	בה"ג יראים	לא לחזור ליטול הפאה באילנות	(כא, כ) כי תבצר כרמך לא תעולל אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
108.	חינוך תקצד: מ"ע סה"מ מ"ע רכד סמ"ג עשין קה	להלקות המחוייב מלקות	(כב, ב) והיה אם בן הכות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כדי רשתו במספר:
109.	חינוך תקצה: מל"ת שיט	שלא להוסיף על ל"ט מלקות	(כב, ג) ארבעים יכנו לא יסיף פן יסיף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך:
110.	חינוך תקצו: מל"ת	שלא לחסום בהמה בשעת מלאכה	(כב, ד) לא תחסם שור בדישו:
111.	חינוך תקצז: מל"ת	שלא תנשא יבמה לשוק	(כב, ה) כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר
112.	חינוך תקצח: מ"ע	ליבם אשת אח שמת בלא בנים	(כב, ה) כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה:
113.	חינוך תקצט: מ"ע	מצוות חליצה	(כב, ז) ואם לא יחפץ האיש וגו' ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'
114.	חינוך תר: מ"ע	להציל נרדף אפילו בנפש הרודף	(כב, יא) כי ינצו אנשים יחדו איש ואחיו וקרבה אשת האחד להציל את אישה מיד מכהו (יג) לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה:
115.		לחייב קנס למבייש את חברו	(כב, יא) ושלחה ידה והחזיקה במבושיו. וקצתה את כפה לא תחוס עיניך.
116.	חינוך תרא: מל"ת	שלא לחוס על הרודף	לא תחוס עיניך:
117.	חינוך תרב: מל"ת	שלא להשהות מדה ומשקל חסר	(יד) לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה.
118.		שיהיו בביתו מאזני צדק	(טו) אבן שלמה וצדק יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימיך על האדמה אשר ה' א נתן לך:
119.	חינוך תרג: מ"ע	לזכור את אשר עשה לך עמלק	(כב, יז) זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים:
120.	חינוך תרד: מ"ע	להכרית זרעו של עמלק	(כב, יט) והיה בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים
121.	חינוך תרה: מל"ת	שלא לשכוח מעשה עמלק	(כב, יז) זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' לא תשכח:

טבעי להיות יהודי

פרק מב: חלק המצוות של "קדושה"

בפרקים הקודם העמדנו את כלל התורה והמצוות על שלש חלקים. והם: **א. משפט וצדקה**. **ב. הכרה במציאות ה' ועבודתו**. **ג. קדושה**. וביארנו שרק משלשתם יחד נבנה בניין היהודי. ומי שאינו משקיע באחד מהם, או שאינו רואה בו עיקר גדול אלא דבר צדדי, מחמיץ את כלל תמונת התורה, ומעוות את האיוון והשלימות שבבניין היהודי. והגדרנו מעט את שני החלקים הראשונים ועניינם בהתחברות להקב"ה. ועתה נבאר מעט את החלק השלישי – 'המצוות שעניינם קדושה והתעלות'. שישנן מצוות, שאין תביעת התורה בהם מיוסדת על רגשי נפשות בני אדם אנושיים וארציים, אלא מצוות אלו הן בעיקרם סגנון מהלך שמימי, הנהגות אלוקיות והדרכה מרוממת בסגנון קדוש, והן הרבה מהמצוות, שיסודם התעלות והתרוממות מהארציות והחומריות. שכן נוכחות ה' בתוך בני ישראל מחייבת הנהגה יותר נעלית ומרוממת מאשר הנהגה ארצית פשוטה ורגילה, וכמו שכתוב בפרשת שמיני (ויקרא יא, מד) 'כי אני ה' אלוהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרומש על הארץ'. (שם יט, ב) 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם'. ובתורת כהנים שם 'פמליא של מלך, מה עליה להיות דומה למלך'.

ובמסגרת זו נאמרו המצוות של מאכלות אסורות ואיסורי עריות, [ואכן הרמב"ם קבע שני עניינים אלו בספר 'קדושה'. ויבואר להלן]. וכמו כן כל המצוות הם במידת מה קדושה והתעלות, כלשון שתיקנו חכמים בברכת המצוות 'אשר קדשנו במצוותיו', ולכאורה מיוסדת על לשון הכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, מ) 'ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלוהיכם'.

והנה יש שנקטו שזה עיקר מטרת התורה, להתקדש ולפרוש מענייני העולם הזה, ואף שלא אסרה תורה את תענוגי העולם לגמרי, הרי לדעתם זה עניין של בדיעבד הכרחי, רק משום שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, ומצבו של האדם בעולם החומרי דורש את שלו, אך השלימות היותר רצויה הוא להתקדש במידה האפשרית, ולפרוש מכל מה ששייך, ובוה מקיים האדם יותר בשלימות את הרצון האלוהי. ואמנם מצינו מחכמי הדורות שהלכו בדרך זו, אולם נראה שזו היתה דרך ליחידים, אך הדרך הכבושה לרבים היתה ששילוב הקדושה בעולם הזה היא רצויה, ולא רק באופן של בדיעבד. אלא אופן הוויית הקדושה אצל האדם היא במידה שקבעה תורה, ואין ראוי לעבור עליה עד שיהיה מנוגב מכל הנאה וחמדה, ועל זה אמר החכם מכל אדם - (קהלת ז, טז) 'אל תהי צדיק הרבה, ואל תתחכם יותר, למה תשומם'. ואין כאן המקום להרחיב בזה (עיין מסילת ישרים פרקים יג-טו, ויבואר בהמשך בעז"ה).

ובאמת, מושג ה'קדושה' עצמו אין בו בהכרח משמעות שלילית, דהיינו פרישות. אלא קדושה משמעותה דביקות חיובית בה', שהוא קדוש וענייניו קדושים. אלא שאין אפשרות להיות דבוק בה' הקדוש והמרומם, כאשר האדם שקוע בחמריות וארציות, ולכן בהכרח ינהג האדם בדרך של התעלות מחומריות וארציות, והנהגה זו נקראת גם כן 'קדושה', (ואולי זה בדרך השאלה).

אך זאת מוסכם שמצוות רבות בתורה יסודם בתנועת הנפש של 'קדושה', כלומר התעלות והתרוממות, ועניינם סגנון חיים מעודן, שלפיו האדם צריך לגדור עצמו מלשקוע בענייני העולם הזה הגסים והשפלים.

'קדושה' משמעותה התרוממות מהחומר לעבר נבדלות, ואם כי אין האדם יכול להיות כנבדל, אך עם זאת התורה מצוה עליו להיות מעודן ומרוסן בנטילת צרכי גופו, שאם כי רשות נתונה לו למלא ולספק את צרכיו, אך אל לו להיות נסחף ושקוע בזה לגמרי כבהמה, נלהב בכל חושיו שהנה יש לו אפשרות לספק צרכי גופו, אלא שומר על אישיותו וצלם האלוהים שבו, ומבטא ריסון ואיפוק וממלא את צרכיו בצורה מכובדת, ובכך הוא דומה במידת מה לאלוהים.

ומתבטא הדבר במה שציוותה לפרוש ממקצת דברים גסים שמבטאים עפריות וחמריות קיצונית. ובוה נכלל אכילת השקצים והרמשים, וחיות היער והמדבר, שהתורה קבעה שנפשו של יהודי עדינה וזכה מכדי לאכול את בשרם. ובשקצים ורמשים יכול לחוש כל אדם מאיסות וגועל, ובחיות טמאות יש גם כן בחינה זו במידה יותר מועטת, וממעלת היהודי שעליו להתנזר גם ממידה זו של דברים טמאים.

וכמו כן נכללים בגדר ה'קדושה', המצוות הרבות של איסורי עריות, ובקצרה נבאר שכל קשר גופני ללא מימד חיבור רגשי ורוחני הופך למעשה גס ובהמי, ולכן נקרא 'גילוי ערוה', כלומר ירידה לשפלות גופניות ועירום לבד. ונצטוו היהודי לשמור את מעלת הקדושה שבו ולא להתדרדר לשפלות כזו.

אך גם כשאנו פוגע בערוה גופה, אלא מרבה לעסוק במחשבתו בענייני עריות ומהרהר ביום ובא לידי טומאה, יש בזה פגיעה בערכי הקדושה. וכמו שתיקנו חז"ל טבילת עזרא לבעלי קריין שלא יהיו מצויין וכו' כתרנגולים'. ועל נושא זה עומדת הסוגיא הקשה של החיים, "יצרא דעריות" שבה עומדת מלחמת היצר בכל תקפה. ורבים חללים הפילה.

הכוונה להיות קדוש, היא להתרומם להיות אישיות בעלת צלם אלוהים, ולא בהמה. ה' בחר בעם ישראל כדי לרומם אותם להיות משהו מעבר לגוי פשוט 'איש העולם'. התעסקות בתאוות אינה מעשה של רוע, אבל היא חומריות וגשמיות יתר על המידה, וחומריות צריך לקחת במידה, כשלוקחים מעבר למידה הראויה שוקעים בזה, והאדם מלא תחושת מיאוס וגועל נפש, והוא עצמו מרגיש פחות ואינו מוצא מקום לעצמו. וזו המסגרת המחוייבת שאין ליהודי לפחות ממנה, ולמעלה מזה יש מדריגות רבות לפי רוממות האדם ולפי טבע נפשו.

כי מלבד עצם העוולה שמעוות את רוממות אישיותו, איז התעסקות בחמריות עד להיסחפות הורסת את תחושת העדינות ואת האפשרות להרגיש רגשות עדינים של השגות בה', הרגשות של יופי ושל צדק. אכילת שקצים ורמשים מקלקלת את הרגישות הטהורה של האדם. ואותו דבר בעריות.

יהודי נועד להתקרב לקדושה חיובית, דהיינו לחוש השראות רוממות והשגות עדינות בדעת אלוהים, שעל ידם הוא מתחבר לאלוהים, וכן להרגיש צדק ויופי של צדק. כשיורדים ממדריגות הטהרה, האישיות העדינה של האדם נהרסת ומאבדת את הכושר להתחבר להבחנות שכליות דקות, לרגשות עדינים, ובוודאי להשראות מרוממות.

המשך יבוא.

מלחמת גוג ומגוג

בשבת חוה"מ סוכות קוראים ההפטרה בעניין מלחמת גוג ומגוג, ביחזקאל (לח, ט): "והיה ביום ההוא ביום בא גוג וכו'" [וכן ביום א' של סוכות קוראים ההפטרה בזכריה (יד, א) "הנה יום בא לה", ושם הטעם פשוט שנזכר שהגויים יעלו לחוג את חג הסוכות], והטעם מובא בטור הלכות פסח (או"ח סימן תצ) 'והכי אמר רב האי, שמעתי מפי חכמים כי תחיית המתים עתידה להיות בניסן, ונצחת גוג ומגוג בתשרי, ומשום הכי בניסן מפטירין העצמות היבשות, ובתשרי ביום בא גוג'.

ומו"ר ה"ב מלך" מבאר שעניין תחיית המתים, שייך לעניין חג הפסח, ועניין מלחמת גוג ומגוג שייך לחג הסוכות, כי עניין חג המצות הוא שעם ישראל זכה לחירות והיינו להתחדשות עצם קיומו בעם, וככתוב (ישעיה מג, כא) "עם זו יצרתי לי", כי ביציאת מצרים היתה יצירתו ולידתו של בני ישראל בעם. ולאחר מכן הקב"ה החל להנהיג את עם ישראל ולהגן עליהם ולהוסיף להם הרבה טובות מלבד עצם יצירתם. ועל עניין זה בא חג הסוכות שעם ישראל בא לחגוג לה' על טובות האסיף שמרבה למלא את אוצרותיהם ולהגן ולהשגיח עליהם מכל נזק וצר. נמצא שבמקביל לחסד היצירה של חג המצות, יתרחש לעתיד הפלא העצום של תחיית המתים לעתיד לבא, וזו יצירה מחודשת של כל המתים. ואילו המקביל לחסד ההשגחה וההטבה של חג הסוכות, הוא מלחמת גוג ומגוג, שה' יגן עלינו ויטיב עמנו וישפיע רוב שפע, שזו הטבה בנוסף לעצם הקיום.

ונכון להתבונן בעניין יסודי זה של מלחמת גוג ומגוג ובמיוחד לרגל המאורעות בשנים האחרונות. ולקראת הגאולה הקרובה אליה אנו מצפים בכל רגע שתבוא.

ואנו מוצאים זאת הרבה בדברי הנביאים ש"מלחמת גוג ומגוג", היא קודמת לימות המשיח, צריכה לבוא. ויש בזה פרקים שלמים בכמה מספרי התנ"ך ומאמרי חז"ל במדרשים ובש"ס, ומאמרי הזוהר, ומבואר בהם שיבואו ימים שכל הגויים יבואו למלחמה על ירושלים ואז יבואו למפלה ועל ידי זה יתגדל כבוד ה' ויתקדש שמו בעולם. וכך מבואר בהרבה ספרים. וכך כתב הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק יב הלכה ב) אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד, יראה מפשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג, ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד נביא לישראל ולהכין לבם שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה וגו' וכו' וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים סתומים הן אצל הנביאים גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו, ועל כל פנים אין סדור וכו' עיקר דת וכו' אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר כמו שבארנו.

והנה מלחמת גוג ומגוג נזכרת בכמה וכמה מקומות בתנ"ך ובדברי חז"ל, אך עיקר פירושה הוא בשני נביאים, בזכריה (פרק יד) וביחזקאל (פרק לח), ותורף הדברים הכתוב שם, שלקראת הגאולה ישוּבו עם ישראל מארצות פוזוריהם ויתקבצו יחד לשבת בארץ ישראל וישלטו בה, ואז הקב"ה יביא עמים רבים להילחם בהם. ורבים נתקשו בהבנת העניין בזה.

ויש לבאר שהמשמעות המיוחדת של מאורעות אלו, היא שזה יהיה מאבקם של כל הגויים שונאי ישראל, אשר ינסו בפעם האחרונה למנוע את צמיחתו המוחלטת והגדולה של עם ישראל להיות מנושאים עליונים ומרוממים על כל אומות העולם, כמפורש על ידי הנביאים בספרי הנ"ב בארוכה. ובשיאה של מלחמה זו ינחלים ה' את התבוסה הגדולה, וזה עיקר משמעותה של מלחמת גוג ומגוג, שכל האומות אויבי ישראל יובסו בסביבות ירושלים במפלות גדולות ובניסים מופלאים, כשה' יגוף בהם במגפה ניסית, וזאת כי רצון ה' הוא לשלם להם כגמולם, וכך ייוודע בעולם כי מפלתם הגדולה באה בעקבות נקמת ה' בהם על מלחמותיהם, והצרות שהסבו ליהודים כל שנות הגלות. וגוויותיהם תמלאנה את הארץ לדראון לאות עולם.

ובמכילתא איתא - 'כך הודיע הקדוש ברוך הוא חבתם של ישראל לאומות העולם וכו' שממיתים אותם מיתות חמורות מיתות משונות זו מזו, ולענין כן הוא אומר וקבצתי את כל הגוים והורדתי אל עמק יהושפט (יואל ד ב), וכו' ת"ל על עמי ונחלתי ישראל, ואומר "מצרים לשמה תהיה ואדום למדבר שממה תהיה מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם". (בשלח - מסכתא דויהי פתיחתא).

ושני פסוקים מהדהדים ומרכזיים של תכלית הבריאה כולה כתובים בסיום מלחמה זו, כלומר שהניצחון במלחמה העולמית וההיסטורית, נועד בעיקר להגיע לייעוד הכביר הגלום בהם, ביחזקאל כתוב: (לח, כג) "והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני עמים רבים", פסוק שבספרי הפוסקים מובא, שממנו לקוח לשון הקדוש 'יתגדל ויתקדש שמה רבא'.

ובזכריה כתוב (יד, ט): "והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". פסוק זה מסיים את פסוקי הנביאים ב'מלכיות', וכן אומרים אותו בכל יום בסיום תפילת 'ועל כן נקודה', וגם לאחר 'שירת הים', ובקדושה במוסף בימים טובים, חותמים 'אדיר אדירנו', ומזכירים פסוק נצחי זה.

והנה כללות העניין של ימות המשיח, מלבד שהם מיועדים להביא את ישועת ישראל, יש בהם מטרה לגלות את מלכות ה'

בתפארתה, כמו שמבואר במזמורים צו - צח בתהילים (שאנו אומרים בקבלת שבת). שכל העולם יתוקן, הרשעים יושפלו וקרן הצדיקים תרום, ואז שם ה' יהיה שלם וכסאו שלם. והמעבר מימות העולם הזה לימות המשיח, ימי מלכות ה', יהיה על ידי מלחמת גוג ומגוג, תכלית ופיסגת כל ימי העולם הזה יתמצה במלחמת אדירים זו, ובסיכומה יתגדל ויתקדש שם ה' ויהיה הוא אחד ושמו אחד.

